ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Ν. Χ. ΚΡΑΝΙΩΤΑΚΗΣ
Γραφεῖα: Ὁδὸς Φιλελλήνων 6
Τυπογραφεῖα: Στοὰ Πάππου 5
ΤΗΛΕΦΩΝΑ: Διευθυνσεως 30-269, συντάξεως, λογιστ. 30-268, τυπογραφείου 25-861.

Ο ΤΥΠΟΣ

ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΤΕΤΑΡΤΗ
20
ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1940

ΕΤΟΣ 6ον. ΑΡΙΘ. 2146. ΤΙΜΗ ΔΡΧ. ΔΥΟ
— Τὰ χειρόγραφα δὲν ἐπιστρέφονται. —

ΤΟ ΒΕΝΖΙΝΟΠΛΟΙΟΝ

Τὸ Τηγάνι εἶνε ἰσχυροτάτη ναυτικὴ βάσις. Ἔχει ὀχυρωμένον λιμένα, φρούρια, πυροβόλα. Τετραπλῆ σειρὰ ναρκῶν ἐμποδίζει τὸν εἴσπλουν. Ἑκατοντάδες ἀεροπλάνων ἑδρεύουν εἰς τὴν βάσιν, ἀγκυροβολοῦν δὲ μονίμως εἰς τὸν πολεμικὸν αὐτὸν λιμένα ἰσχυρόταται μοῖραι στόλου.

Ἐναντίον λοιπὸν τοῦ τρομεροῦ αὐτοῦ πολεμικοῦ κέντρου ἐπῆλθε φοβερός, τὴν νύκτα τῆς Δευτέρας πρὸς τὴν Τρίτην, ὁ Ἰταλικὸς στόλος. Διότι ἐξηκριβώθη ὅτι ἔχει στόλον ἡ Ἰταλία. Αὐτά, τὰ ὁποῖα ἐλέγοντο, ὅτι δῆθεν τὰ ἰταλικὰ πολεμικὰ ἦσαν χάρτινα, ὅτι τὸ χαρτὶ ἐμούσκευσε καὶ τὰ πολεμικὰ διελύθησαν, ἀποδεικνύονται φανταστικά.

Ἀλλ' ἂς ἴδωμεν τί συνέβη: Μοῖρα Ἰταλικῶν ἀντιτορπιλλικῶν, ἐξεκίνησε διὰ νυκτὸς ἀπὸ τὰ Δωδεκάνησα, τὰ ὁποῖα ἀπέχουν ἀπὸ τὴν Σάμον κατὰ τὸ βορειότερόν των σημεῖον ὅσον ἀπέχει ὁ λιμὴν τῆς Αἰγίνης ἀπὸ τὸν λιμένα τοῦ Πειραιῶς. Τὰ Ἰταλικὰ πολεμικὰ λοιπὸν ἐτήρησαν φάραν, ἔφθασαν ἀπέναντι, εἰς τὸ Τηγάνι, τὸ ὁποῖον διεκρίνετο ἀπὸ τὸ χαρακτηριστικὸν μοναστῆρι τῆς Μεταμορφώσεως, ἐστάθησαν ὑπ' ἀτμόν, ἔρριψαν μερικὰς βολάς, καὶ «δρόμο πάλιν πρὸς τὰ ὀπίσω». Ταχύτης τριάκοντα κόμβων.

Ἀποτέλεσμα τῆς ἐπιδρομῆς, μηδέν. Μόνον ὅτι ἐξύπνησαν τὰ αἰμοτα τῶν Σαμίων, οἱ ὁποῖοι εἶνε πάππου πρὸς πάππον συνηθισμένοι ἀπὸ τέτοια. Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι ὅσοι εἶχαν κινητικὰ ὅπλα θὰ ἐλιποῦντο διότι τὰ σκάγια των δὲν ἠδύναντο νὰ φθάσουν τὰ θαλασσοπούλια τοῦ ντούτσε.

Τί εἶνε ὅμως τὸ Τηγάνι; Εἶνε μία παραλιακὴ κωμόπολις δυόμισι χιλιάδων κατοίκων. Ἡ ἐγγυτέρα πρὸς τὰ Δωδεκάνησα πολίχνη. Τελείως ἄοπλος φυσικά. Τὰ μόνα ὅπλα, ποὺ θὰ ὑπάρχουν ἐκεῖ — ἐκτὸς τῶν τυχὸν κυνηγετικῶν — θὰ εἶνε τὰ ὅπλα τῶν χωροφυλάκων τῆς δημοσίας ἀσφαλείας.

Ἀλλὰ διατί ἡ ἀνόητος αὐτὴ ἐπιδρομή;

Τὸ πρᾶγμα συνδέεται μὲ τὴν ἱστορίαν — τῆς Δωδεκανήσου.

Δὲν ἱστοροῦνται δι' ὀλίγων οἱ τύχαι τῶν νήσων αὐτῶν, αἱ περιπέτειαί των, οἱ ἀτελείωτοι καὶ ἡρωϊκώτατοι ἀγῶνες των, τὰ μαρτύριά των: Τὰ μαρτύρια δηλαδὴ ποὺ ἔτραβοῦν ἀπὸ τοὺς Ἰταλούς. Διότι τὰ Δωδεκάνησα διετέλεσαν κατὰ καιροὺς ὑπὸ τὴν δυναστείαν παντὸς εἴδους αὐθεντῶν: Πειρατῶν, τυχοδιωκτῶν, βαρβάρων καὶ ἰσχυρῶν αὐτοκρατοριῶν. Ποτὲ ὅμως, ποτέ, δὲν ἀπήντησαν τόσην βαρβαρότητα, τόσω πρόστυχον, βάναυσον, διεφθαρμένην καὶ ἐγκληματικὴν διοίκησιν, ὅσην ὑπὸ τοὺς Ἰταλούς.

Ἡ μωροφιλόδοξος Ἰταλία, ἡ ὁποία δὲν εἶχε κατορθώσει ἀκόμη νὰ εἰσαγάγῃ τὴν χρῆσιν τοῦ σάπωνος, τοῦ τσιγάρου, καὶ τοῦ μανδηλίου εἰς τὸν λαόν της, ἤθελε ν' ἀποκτήσῃ ἀποικίας. Εἶχεν ἤδη καταλάβει τὴν Ἐρυθραίαν καὶ τὴν Σομαλίαν εἰς τὴν ἀνατολικὴν Ἀφρικήν. Ὠρέγετο ὅμως τῆς Τριπολίτιδος καὶ τῆς Κυρηναϊκῆς, ὅ ἐστι τῆς Λιβύης, ἡ ὁποία ἦτο μακρυνὸν καὶ ἀπόκεχωρισμένον τμῆμα τῆς ὀθωμανικῆς αὐτοκρατορίας.

Ἀνέκαθεν πειναλέοι, οἱ Ἰταλοί, ἐτριγύριζαν ἔξω ἀπὸ τὰς ἀκτὰς τῆς Λιβύης, καὶ ἐλέγχοντο: Ἂν ὑπῆρχε ἐκεῖ τίποτε διὰ νὰ φάγουν...

Τῷ 1911 ἐξεστράτευσαν. Εἰς τὴν Λιβύην ὑπῆρχαν μηδαμινὰ τμήματα τουρκικοῦ στρατοῦ. Ἀλλὰ οἱ Ἰταλοὶ συνεπλάκησαν μὲ τοὺς ἰθαγενεῖς καὶ ἐκυλίοντο εἰς τὴν ἄμμον.

Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ὅμως ἐσκέφθησαν «νὰ βάλουν εἰς τὸ χέρι» καὶ εἴ τι ἄλλο. Τότε ἐπέδραμον κατὰ τῶν λεγομένων νοτίων Σποράδων. Τῶν Δωδεκανήσων.

Ποῖα εἶνε τὰ Δωδεκάνησα; Ρόδος, Κάσος, Κάρπαθος, Κῶς, Ἀστυπάλαια, Μεγίστη (Καστελλόριζον), Κάλυμνος, Λέρος, Νίσυρος, Πάτμος, Τήλος, Σύμη, Χάλκη καὶ ἡ μικρὰ νῆσος Ληψοί, ἐκτὸς μικροτέρων τινῶν νησίδων. Ἀριθμητικῶς τὰ «δωδεκάνησα» εἶνε δεκατέσσαρα. Ἦσαν δηλαδὴ δεκαπέντε, μαζὶ μὲ τὴν Ἰκαρίαν, ἡ ὁποία εὐτυχεστέρα πασῶν, ἔγινεν ἑλληνική. Ἀλλὰ ἡ Ρόδος καὶ ἡ Κῶς ἐχωρίζοντο διοικητικῶς ἀπὸ τὰ ἄλλα, τὰ ὁποῖα ἔμεναν οὕτω δεκατρία, ἡ δὲ νῆσος Ληψοὶ δὲν ἠριθμεῖτο. Καὶ ἐθεωροῦντο δώδεκα.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Ἰταλοτουρκικοῦ πολέμου...

Μία διακοπή: Δὲν ἐπρόκειτο περὶ Ἰταλοτουρκικοῦ πολέμου. Ἂν ἡ Ἰταλία ἐπολεμοῦσε μὲ τοὺς Τούρκους θὰ ἠττᾶτο 101 τοῖς 100. Ἐπρόκειτο περὶ Ἰταλικῆς ἐπιδρομῆς εἰς τὴν Λιβύην, ὅπου εἴπαμεν, δὲν ὑπῆρχε σχεδὸν στρατός, οὔτε ἦτο δυνατὸν νὰ σταλῇ ἀπὸ τὴν Τουρκίαν. Διότι ἐδαφικὴ συνέχεια Τουρκίας - Λιβύης δὲν ὑφίστατο, ἡ δὲ θάλασσα εὑρίσκετο εἰς τὴν διάθεσιν τῶν Ἰταλῶν.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν λοιπὸν τοῦ λεγομένου Ἰταλοτουρκικοῦ πολέμου οἱ Δωδεκανήσιοι ἦσαν δυσηρεστημένοι ἐναντίον τοῦ σουλτάνου, ἐπειδὴ ἡ «Ὑψηλὴ Πύλη» ἤθελε νὰ καταργήσῃ τὰ εἰδικὰ καὶ εὐρύτατα προνόμια ποὺ εἶχαν παραχωρηθῇ ἀνέκαθεν εἰς τοὺς Δωδεκανησίους.

Τῷ 1821 μάλιστα οἱ Δωδεκανήσιοι εἶχαν μετάσχει τῆς ἐπαναστάσεως καὶ ἠνώθησαν μὲ τὴν Ἑλλάδα. Ἀλλὰ ἡ εὐρωπαϊκὴ διάσκεψις, ποὺ καθώρισε τὰ ὅρια τοῦ πρώτου ἑλληνικοῦ κράτους, ἀπεχώρισε τῆς μητρὸς των τὰ Δωδεκάνησα, καὶ τὰ ἀφῆκεν ἔξω τῆς Ἑλλάδος.

Αἱ νῆσοι ἐπανῆλθον ὑπὸ τὴν σουλτανικὴν κυριαρχίαν. Ὁ σουλτάνος ὅμως ἀπέδωκεν εἰς τοὺς Δωδεκανησίους τὰ προνόμιά των. Μετὰ ἄλλας τινὰς ἀποπείρας, οἱ «νεότουρκοι» ἤθελαν νὰ τοὺς τὰ ἀφαιρέσουν.

Ἐκ τῆς δυσαρεσκείας αὐτῆς ἐπωφελήθησαν τότε οἱ Ἰταλοί, οἱ ὁποῖοι ἐξεμεταλλεύθησαν ἐπίσης τὴν ἰδιότητά των ὡς χριστιανῶν.

Χριστιανοί, οἱ ἄνθρωποι ποὺ θὰ ἐπρόδιδαν καὶ τὸν Χριστόν!... Θὰ τὸν ἐπρόδιδαν. Τὸ λέγει μὲ παραβολὴν ἡ ἱστορία των.

Ὁπωσδήποτε οἱ νησιῶται, ἐξαπατηθέντες, διαπράξαντες σφάλμα, τὸ ὁποῖον οἱ δυστυχεῖς πληρώνουν ἀκόμη, ἐβοήθησαν τοὺς Ἰταλούς, ἠχμαλώτισαν τὰς φρουράς, καὶ οἱ Ἰταλικοὶ τσαλαπετεινοὶ κατέλαβαν τὰ νησιά.

Προσωρινῶς. Ἤθελαν ἁπλῶς νὰ πιέσουν τὴν Τουρκίαν διὰ νὰ διατάξῃ παῦσιν τῆς ἀντιστάσεως εἰς τὴν Λιβύην.

Αὐτὰ εἶπαν οἱ Ἰταλοὶ εἰς τὰς δυνάμεις, διὰ νὰ τοὺς ἀφήσουν νὰ ταράξουν τὸ Αἰγαῖον.

Εἰς τοὺς νησιώτας ἔλεγαν ἄλλα:

— Ἡ ξένη κυριαρχία ἐτελείωσε πλέον διὰ σᾶς. Εἰς τὸ ἑξῆς θὰ ζήσετε αὐτόνομοι. Ἡ Ἰταλία σᾶς τὸ ἐγγυᾶται.

Θὰ μνημονευθῇ ἄλλοτε ὅλη ἡ σειρὰ τῶν ἀπιστεύτων ἀτιμιῶν, ἐπιορκιῶν, πλαστογραφιῶν καὶ τῆς πάσης ἀπάτης καὶ τῆς πάσης ἀθετήσεως ὑπεσχημένων, ποὺ διέπραξαν οἱ Ἰταλοί, ὥστε νὰ δυνηθοῦν νὰ κρατήσουν τελικῶς τὰ Δωδεκάνησα. Πρέπει νὰ ὑπομνησθῇ αὐτὴ ἡ ἱστορία. Διότι, ὅσῳ εἶνε γεμάτος ὁ σάκκος τῶν Ἰταλικῶν ἀτιμιῶν, αἱ σχετικαὶ μὲ τὰ Δωδεκάνησα ἀτιμίαι εἶνε ἀπὸ τὰς ἀβελτερωτέρας.

Τὰ Δωδεκάνησα εἶνε ὑπόδουλα εἰς τὸν ποταπώτερον τῶν αὐθεντῶν. Ὅταν χάσῃ κανεὶς τὴν ἐλευθερίαν του, δὲν ἐκλέγει αὐθέντας. Εἶνε μάλιστα ἴδιον γεννημένων σκύλων, εἶνε ἴδιον ὑποζυγίων μὲ δύο πόδας, νὰ προτιμοῦν τὸ ἓν ἢ τὸ ἄλλο ἀφεντικὸ διὰ νὰ ἱππεύσῃ εἰς τὴν ῥάχιν των. Ἀλλὰ τὰ προστυχότερα καὶ τυραννικώτερα ἀφεντικά, εἶνε, φαίνεται μερικὰ ποὺ ἔχουν ψυχὴν ὑπηρέτου. Δούλου. Χθεσινοὶ ἀπελεύθεροι, οἱ δυνάσται τῆς Δωδεκανήσου, ἀσυνήθιστοι ἀκόμη νὰ κυβερνοῦν τὸν ἑαυτόν των, κατώτατοι ποιοτικῶς, μὲ παραδόσεις διεφθαρμένας καὶ χωρὶς καμμίαν γενναιότητα, οὔτε ἀνδρισμόν, φέρονται πρὸς τοὺς δυστυχισμένους Δωδεκανησίους ὅπως δὲν ἐφέρθησαν οἱ τυχάρπαστοι κατακτηταὶ τῆς νοτίου Ἀμερικῆς ἐναντίον τῶν ἐξοντωθέντων ἐπὶ τέλους ἰθαγενῶν.

Ἡ ψυχὴ τῶν Δωδεκανησίων δὲν ὑπεδουλώθη ποτέ. Ἀντέδρασε μὲ κάθε τρόπον. Ἔκαμεν ἐπαναστάσεις. Ἀλλὰ αἱ ἀλύσσεις καὶ τὸ μαχαίρι ἐπλήρωναν τὸ ἔγκλημα τῶν ἡρωϊκῶν αὐτῶν ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι ἤθελαν νὰ ξαναγίνουν ἄνθρωποι.

Τί τὰ θέλετε; Ἦτο ἐντροπὴ διὰ τὸν πολιτισμὸν τῶν ἰσχυρῶν καὶ ὅλων τῶν ἀνθρώπων νὰ δυναστεύεται κατὰ τὸν τρόπον αὐτὸν ἕνας ἀτυχὴς κόσμος μέσα εἰς τὰ δώδεκα κάτεργα τοῦ Αἰγαίου.

Μεταξὺ τῶν ἐν διασπορᾷ Δωδεκανησίων εἶνε καὶ εἷς φλογερώτατος πατριώτης, ἰατρός, διατελέσας ὁπλαρχηγός, ἐπιχειρήσας πολλάκις κινήματα εἰς τὴν Δωδεκάνησον. Ὀνομάζεται Βασίλειος Βέργης. Ἔμενεν εἰς τὰς Ἀθήνας, ὅπου ἦτο πασίγνωστος. Ἀπὸ ἐτῶν ἀπεῖχεν ὁ ἐχθρὸς καὶ ὑπεστήριζον ἡμῖν μόνιμα πολυβόλα καὶ δύναμις ἑκατὸν καὶ πλέον ἀνδρῶν μὲ ὅλους.

Περὶ τὴν εὐρωπαϊκὴν σύρραξιν

Ἀπὸ χθὲς ἕως σήμερον

Τὰ σημαντικώτερα γεγονότα

Τὰς ἐπιχειρήσεις τῆς ἑλληνικῆς στρατιᾶς εἰς τὰ ἀλβανοελληνικὰ σύνορα χαρακτηρίζει ἡ ἀπόλυτος προσήλωσις τῶν γραμμῶν μὲ τὴν ἀπεγνωσμένην προσπάθειαν νὰ ἐμβρίθῃ ὡς κατόπιν τῶν γενικῶν ὑποχωρήσεων του καὶ νὰ εὕρῃ κατιτὶ τὸ ὀργανικὸν δεντρικὸν γραμμικὸν ὁμοίως τῶν ὑποχωρούντων στρατευμάτων του.

★ Ἐπίσης ἰδιάζουσαν χαρακτηριστικὴν τῆς 23ης ἡμέρας τοῦ πολέμου εἶνε ἡ ἐντατικὴ χρησιμοποίησις τῆς ἀεροπορίας, τῆς μὲν ἐχθρικῆς ἀποτελεσματικῶς ἐναντίον τῶν ἀμάχων πληθυσμῶν καὶ ἐπιθυμητῶν στόχων τῶν στρατευμάτων μας, τῆς δὲ ἑλληνικῆς ὑπὲρ τῶν ἐμπροσθοφυλακῶν καὶ ἐναντίον τῶν ἐχθρικῶν ὀχυρωμάτων καὶ ἐπὶ τέλους ἐναντίον τῶν ἐχθρικῶν ἀεροπορικῶν βάσεων.

★ Ὅσον διαγραφομένης τῆς καταστάσεως τὸ ἑλληνικὸν στρατιωτικὸν ἀεροπλάνον τὸ βελτίωσαν τὴν θέσιν του εἰς ὅλον τὸν πόλεμον καὶ συνεχίζουν ἀδιακόπως τὰς ἐπ' ἀκατόπτου ἐπιδρομάς των.

★ Ὅλον διαγραφομένης τῆς καταστάσεως τὸ ἑλληνικὸν στρατιωτικὸν ἀεροπλάνον τὸ βελτίωσαν τὴν θέσιν του εἰς ὅλον τὸν πόλεμον καὶ συνεχίζουν ἀδιακόπως τὰς ἐπ' ἀκατόπτου ἐπιδρομάς των.

★ Ἀπὸ τὰς ἐχθρικὰς ἀπωλείας ἀναφέρονται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους 81 ἀεροπλάνα καὶ ἐπὶ τῆς θαλάσσης 4 ἀκόμη. Ἀπὸ τὰς ἑλληνικὰς ἀπωλείας ἀναφέρονται 11 ἐξαφνικοὶ καὶ ἀγνοούμενοι ἐκ μέρους τῶν ἀνωτέρω.

★ Ὁμοιοτρόπως σημειοῦται ἐξαφνικὴ καὶ ἐξ ἀγνοίας τῶν ἐπιχειρήσεων ἡ ἐπιδρομὴ ἑνὸς ἀεροπλάνου τῆς Ἀλβανικῆς Ἀεροπορίας ἐναντίον τῆς Κορυτσᾶς, ἐκ μέρους τῶν ἑλληνικῶν ἀεροπλάνων, ἡ ἐπιδρομὴ τῆς ὁποίας ἐπροξένησε ἐκεῖ ἀρκετὰ θύματα καὶ ἡ ἐπιδρομὴ ἑνὸς ἑλληνικοῦ ἀεροπλάνου ἐναντίον τῆς Βαλόνας, ἡ ὁποία ἐπροξένησε ἐπίσης ἀρκετὰ θύματα.

★ Τὸ πρωὶ τῆς περασμένης Δευτέρας ἐξεκίνησε ἀπὸ τὴν Ἀθήνα ἡ ἀποστολὴ τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ μὲ τὸν ἀρχηγὸν τῆς Ἑλληνικῆς Ὑπηρεσίας Ἐρυθροῦ Σταυροῦ κ. Ἀ. Παπαδάκην καὶ μὲ ἀντιπροσώπους τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπιτροπῆς